

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za se leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računata se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravništvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“. Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

BOŽIDAR RAIČ. †

tem, ko bje vse slovenstvo odločilni boj, ko vzlasti bratje na Štajerskem, Koroškem in Primorskem jedva zadržavajo burne napade silnih sosedov, v tem, ko vlada mej vodjami samimi mesto nekdanje navdušene, složne, odločne delavnosti neka utrujenost in razcepjenost, ko žalibog vojvode ne navdušujó več vojnícov, nego morajo vojniki vspodbujati vojvode svoje: v tem hipu pobrala nam je nemila smrt najodličnejšega voditelja in boritelja iz svete domače legije. Preminol je včeraj jutro za vselej nenadoma, ko smo se že veselili njegovega ozdravljenja, ljubljani naš Božidar, naš dični Raič.

Kaj da je ž njim zgubilo slovenstvo, kaj slovanstvo v obče, je vsakemu razumniku znano; kaj da naj si pa posebno utisnemo v spomin, v srce, to naj povedó v hipu prve neutešene žalosti naslednje besede.

Preblagi pokojnik porodil se je pri sv. Tomaži na Slovenskem Štajerji 9. februarja l. 1827. Kot jako nadarjenega dečka pošljejo ga v Varaždin v šole. Zvršivši tu razrede gimnazijske, odide v Zagreb v modroslovje, kjer je z vso marljivostjo vršil svoje študije, a je ob jednem opazoval oživiljanje narodne zavesti in literature hrvatske. Tu se je že navzel ljubezni za jezik hrvatski ali ilirski, tu se je navdušil za svoj ideal, za zajednico Hrvatov in Slovencev. Bogoslovja učil se je v Gradcu v razburjenih časih, ko so tudi Slovenci zahtevali zase pravice. Tovariš vneti je bil mlademu Božidaru izredno nadarjeni Radoslav Razlag. Milo je bilo slušati pokojnika pripovedujočega, kako marljivo so se učili bogoslovci slovenski poleg verskih nauk zlasti jezikov slovanskih.

L. 1850. posvečen v duhovnika, nastopi je službovanje v Ljutomeru, a prišel že leto pozneje kot duhovni pomočnik v Slivnico pri Mariboru. Tu seznanil se je z možem najobširnejše jezikovne znanosti, z Oroslavom Cafom, ter mu postal učencec v slovansčini in do groba zvest prijatelj. L. 1853. prišel je kot učitelj na gimnazij Mariborski ter ostal ondi do l. 1860. Cela vrsta odličnih mož spominata se ga še danes kot ljubeznjivega, za znanost vnetega učitelja.

Ostavivši zajedno z vrlim g. Davorinom Trstenjakom gimnazij, nastopil je l. 1860. kaplanstvo pri sv. Barbari v Halozah, kjer je deloval — od l. 1870. kot župnik — vsega vkupe blizu 26 let.

Toda, dragi čitatelj, to ni bil priprost duhovnik, priprost učitelj; kot takega ne bi ga oplakoval toliki svet. Mož, pred čegar mrtvaškim odrom se danes solzimo, ni bil vsakdanji človek. V pro-roškem duhu pisal je o njem Razlag že l. 1852: „Mlad, pa vendar star, v rodoljubji in delavnosti. Od njegovega bistrega uma, uprav „česke“ marljivosti in srčnosti, ki se ne dá od ničesa preplašiti, imamo tekem časa obilnih proizvodov pričakovati.“

Glavni smoter vsega delovanja bil je pokojniku rešiti in ohraniti narodnost slovensko. Zaradi tega je bil v prvi vrsti politik. Ni je bilo na slovenskem Štajerji prilike, kjer bi se ne bil on potegoval za svoj narod in njega pravice; ni ga bilo zbora, da bi on ne bil v njem svojih rojakov navduševal. A kaj naj rečemo o velikih narodnih svečanostih in o taborih, ki so Slovence prebudili za vselej iz spanja! Odsluživši jutranjo službo božjo svojim župljanom, odpeljal se je čestokrat kot pravi apostol po več ur daleč učiti in propovedovat tisočem zbranega naroda. Kdor je ob takej priliki slavnega pokojnika veličastno postavo videl, priznati je moral: Evo „mens sana in corpore sano“, a kdor je slišal govor iz njegovih ust, ta je rekel: To je rojen govornik. Takej silnej prepričevalnej zgovornosti, ki je pretresla poslušalca v dnu srca, mogel se ni nikdo ustavljati. Kjer je bilo zbranega na tisoče naroda, tam je bil Raič v svojem elementu. Toda na taborih v Ljutomeru, v Ormoži, na slavnosti Vrazovi, Miklošičevi kazal ni le Demostenove zgovornosti, nego kazal je v vsem ravnanju svojem, kar se ne more dovolj povdarjati, tudi Demostenovo poštenost.

Žrtvoval je za narod vse, kar je imel, da, svobodno rečeno, tudi svoje življenje. Ko so ga namreč rojaki prisilili, da prevzame po Hermanovej smrti tudi državno-in deželnozbornski mandat, rekel je: „Jaz znam, ka idem v svojo smrt, a ker hočete, bodi za narod!“ — In žalibog, resnico je prorokoval. Pokojnik bil je i sicer zastopnik v vseh različnih zastopih. Njegovih govorov v zbornici se vsi še spominamo. Program njegove politike je bil isti vedno, kakor drugih naših poštenih politikov: ravnopravnost Slovencev z drugimi narodi, združena Slovenija, slovanska vzajemnost v najblažjem zmislu besede.

Obupaval pa o boljše budočnosti Slovencev ni nikdar, preverjen je bil, da pravica slednjič zmagati mora, in tolažil se je s

LISTEK.

Potopisne arabeske.

(Druga serija.)

VI.

Gospod urednik! Zdaj, ko sem prespal vse sladke operne melodije, s katerimi sem si bil napojil sinoči tam v mestnem perivoji svoje v gorski samoti na pol oglušelo čulo in so mi čarodejne podobe vitkih Gradčank pregnali iz duše zopet novi utisi lepote; zdaj se napotim okrepcan preko mosta na levo obrežje zelene Mure, da si ogledam mesto in njegove krasote! Vender, kakor sem že včeraj rekel, opisoval Vam ga ne bodem; temveč omenil tu le poglavite točke njegovih znamenitostij.

Začniva torej s cerkvami. Teh je v Gradcu, če se nisem uštel, štiriindvajset. Izrednih umotvorov ni menda v nobeni. V cerkvi usmiljenih bratov sem videl lepo razpelo, katero se odlikuje po pravilni anatomiji. Pravijo, da ga je izdelal nek protestantski kipar. V stolni cerkvi hvalijo altarske

slike in pa tiste skrinjice za relikvije v postranski ladiji. Ondu so tudi gori na oboku spomina vredne slike al fresco, predstavljajoče nadloge štajerske dežele l. 1480. V Elizabitski cerkvi je lepa Marijina slika. V kalvarijski cerkvi, v severnem predmestju, katera je sezidana po načrtu nagrobne cerkve v Jeruzalemu, nahaja se dober posnetek Van Dyk-ove Madone. V cerkvi Karlavške kaznilnice je „pokop Krista“ iz starejše Florentinske šole. Najznamenitejša slika, pristno umetniško delo, je v mestni župni cerkvi „uspjenje Device Marije,“ katero je baje naslikal sam slavni Tintoretto. Po jednotnem zlogu zunaj in znotraj je najličnejša cerkev Marije Pomočnice, dotim napravi mestna župna cerkev v gospodski ulici z obnovljeno svojo fasado in z vitkim zvonikom najprijetnejši utis na ogle-dovalca . . .

Razven cerkvâ so znamenite naslednje zasebne zgradbe: Admontski dvorec, palača španjskega Don Alfonza, Attemsova in škofijska palača; potem tako imenovana „slikana hiša“ v gospodski ulici, katere fasada je vsa obslikana z rimskimi vojevodi. Dalje deželna hiša s svojo starinsko čestito zunanjščino

in posebno arhitektoniko in konečno Savravjeva palača s tistim Turkom, na oknu pod strešnim kâpom, ki denašnje Gradčane spominja, kako je leta 1532 ondu bivajočemu Ibrahimu paši nek poreden topničar s krogeljo vrgel iz sklede pečenko . . .

Na dalje so znameniti naslednji predmeti: Zbirka kovanih novcev, obsegajoča čez 30.000 komadov grškega, rimskega in keltskega denarja, mej katerim so nekateri silno redki izvodi. Joanej s knjižnico, v kateri je zbranih 100.000 zvezkov, s obširnem herbarijem in botaniškim vrtom, kjer je nasajenih preko 8000 rastlinskih vrst, mej jimi tudi planinske rastline. — Potem je vseučilišna knjižnica, v kateri se nahaja 90.000 zvezkov in okoli 4300 rokopisov. Naposled galerija slik, mej katerimi so proizvodi od Brenghl-a, Bassanota, Tintoretta, Karla Veroneskega, Caracija in Tizijana; tudi so slike tu od Albrechta Dürerja in od Lukasa Cranaha, ustvaritelja one leseno-tvrde Marije v staronemškem kostumu . . .

Javnih spomenikov Gradec nema kaj posebnih. Poleg treh spomeniških stebrov cerkvenega značaja, je šestero profanih spomenikov na glavnem trgu

Stankom Vrazom: „Vienac za vas na križu visi!“ —

„Inter arma silent Musae“, žalostna je istina, koje zapiši naš literarni historik svojem delu na čelo. Vendar izredni naš Božidar gojil je z največjo ljubeznijo tudi strogo znanost in pismenost. Udal se je bil zlasti jezikoznanstvu slovanskemu in zgodovini. Redko kdo je kedaj poleg tolikih stanovskih, gospodarskih in drugih skrbi, tako temeljito in rad čital staroslovenske zbornike, tako strastno proučaval strokovnjaška dela Kopitarjeva, Miklošičeva, Schleicherjeva itd.

Že za rana zastavil je tudi pero in ni ga odložil do smrti. Brezštevilni spisi njegovi nahajajo se v različnih slov. časopisih, nekovi znanstveni celo po nemških. Izmej vseh literarnih društev ljubil je najbolj Matico Slovensko, katere odbornik je bil notri do smrti, in katera je priobčila mnogo njegovih spisov. Za „Slovanstvo“ n. pr. spisal je skoro čisto izviren oddelek „Bolgari“. Zbog njegove učenosti in ljubeznivosti so ga tudi pohajali od blizu in daleč učeni možje.

Blagi pokojnik je bil duhovnik, in kakor sicer, tudi kot tak navdušen. Kdor je njega kedaj slišal propovedovati, pomnil si ga bode. Isto navdušenje, in ginjenost, kakor drugod, kazal je tudi v službi božji. A i v cerkvi bil je Slovan, to je kazal pri tolmačenju encyklike papeža Leva XIII., isto kazal je resno nazaj zahtevajoč posvečeno staroslovensščino v cerkev domačo.

Najrajše je mili pokojnik zbiral okolu sebe učeo se mladino, in ta zgubi ž njim svojega največjega podpornika in prijatelja. Kjer je opazil mlad talent, vzbujal ga je, obdaril ga s knjigami in ga vabil z drugimi navdušenimi tovariši v svojo gostoljubno hišo. Čestokrat se je izrazil: Glejte, častna mladina, kadar nas ne bode, nastopite vi, kajti „sanguis martyrum semen christianorum“!

In res je tako, premili nam pokojnik, setev, ki si jo sejaj, rasla bode in obrodila sad, rodila apert črstvih poštenih značajev: vendar se mi, ki smo čisto iskali pri Tebi tolažbe, ki si nam bil dolgoleten najiskrenejši prijatelj in najlepši vzgled, skoro ne moremo utolažiti nad bridko zgubo, nam ostaneš v hvaležnem spominu do zadnjega zdiba.

V Ljubljani 6. junija.

—r.— Naše mesto je nekaj dni sem razburjeno in razlučeno kakor jezero, če ga tepe vihar. Povod tem rabukam daje spominska plošča, koja so na Nemškem trgu postavili pesniku Anastaziju Grünu, ki se je ob svojem času porodil v naši beli Ljubljani. Ker pa se s to ploščo ni hotel počastiti toliko pesnik Anastazij Grün, kolikor politik grof Anton Aleksander Turjaški — kar je pač najbolje iz tega razvidno, da je to slavnostno zadevo vzelo v svoje roke tisto pritlikavo društvo, ki s črnorudeče-zlatimi trakovi jedino zastopa tako imenovano „schärfere Tonart“ v kronovini, društvo torej, katero že po svoji preteklosti nema niti najmanjših simpatij mej Slovenci, — katero je celo mej Nemci samimi nepriljubljeno, — razdražili so se duhovi in nastali so obžalovanja vredni izgredi, ki pa nikakor neso veljali pesniku Anastaziju Grünu, temveč politiku Antonu Aleksandru Turjaškemu. Nesreča je samo ta, da se pesnik in politik v osebi Turjaškega grofa strogo ločiti ne dasta in da smo mi v deže-

nadvojvoda Jovan, potem cesar Fran I. general pl. Welden, mineralog Mohs, Schiller in pa tista ponesrečena „gozdna lilija“ Brandstetterjeva v mestnem parku. — Tembolj se more avstrijski naš Penzjonopol ponašati s prekrasnimi svojimi: nasadi in sicer: z mestnim parkom, ljudskim vrtom, z omenjenim vrtom botaniškim pri Joaneji, z mestnim nasipom ob Muri mej Radetzkega in Albrechtovim mostom in pa z idilskim svojim — Hilmskim ribnjakom. Najznamenitnejši mej temi je mestni park, ustvaritev bivšemu mestnega župana Morica viteza pl. Franck-a. Ta park objemajoč grajski hrib ob iztočno-severnem vznožji, obsega okoli 22 oral ali 12.5 hektarov zemlje. Tu so nasajeni košati kostanjevi drevoredi, umetno sestavljeni skupine vsakovrstnega domačega in eksotičnega drevja in grmičja, mej katerimi se vijugajo po zelenih livadah in tratah umetno prikrojene steze.

Pravi biser vsega parka pa Vam je oni velikanski vodomet, ulit v Parizu, kateri je l. 1873 na Dunajski svetovni razstavi očaroval vse obiskovalce razstavne rotunde. Tega je graško mesto v svojem tekmovanju z Dunajem kupilo za 30.000 gl.

lah slovenskih vedno bolj občutili ostrino meča, ki ga je sukala neizprosna pest političnega nasprotnika, nego mehko glasov, koje je vzbujal pesnik s svoje lire. Še veliko večja nesreča pa je bila, da se je pesnikovega spomina polastilo društvo, ki je postavilo ploščo „als ein Zeichen des uralten Heimrechtes der Deutschen in diesen Landen“.

Ali naj je stvar taka, ali drugačna, to pa občutimo sedaj vsi, da je skrajni čas, da se duhovi potolažijo, da se vmiri razburjenost in da ponehajo izgredi, ki nikomur ne koristijo, najmanj pa slovenski stvari, koje ljubimo pred vsem in katera je mej nami tako stalno ukoreninjena, da se nam ni treba bati za njeno prihodnost.

Slovenski značaj tega mesta varoval se je po občinskem zastopu, ki je z možato besedo povedal na odličnem mestu, kar se je v interesu javne varnosti in miru povedati moralo. Sedaj pa je dolžnost občinstva, da svoje strasti ne pretira in da dela z vsemi silami v to, da ne bi pluskala strast ob nedolžno ploščo, ki je konečno le spričevalo revščine, in onemoglosti nasprotne naše stranke. Če z vsemi svojimi sredstvi ni mogla ta stranka družega postaviti na Nemški trg, kakor omenjeno priprosto ploščo, potem brez skrbi lahko preziramo onemoglo to stranko! Gotovo pa smemo brez skrbi prezirati malenkostno ploščo, in to toliko bolj, ker je sedaj posvečena spominu mrtvega moža, kojega ime je mej pesniki sloveče in kojega ime je združeno v nekoliko z imenom največjega našega pesnika Franceta Preširna. Naj v miru počiva Anastazij Grün v zemlji slovenski in naj v miru stoji njegova spominska plošča na zemlji slovenski! Vsaj bo ta plošča v poznih letih še oznanjevala, kako slabotna je bila nemška stranka v kronovini leta 1886; nekak grobni spomenik bode ta plošča, kateri bode poznejšim rodovom pripovedoval, da že leta 1886 ni bilo nemške stranke več v Ljubljani in da so zadnji ostanki te stranke pojemajoče svoje upe in svoje obupe zakopali pod ploščo na Nemškem trgu tik Križanske cerkve!

Čast torej mrtvemu možu, čast torej tudi mrtvi stranki! Obsojati moramo zategadelj razsajanja na Nemškem trgu, ter nujno prosimo občinstvo, da naj dela v to, da ponehajo v prihodnje vsi neredi. Vsaj vsak sprevidi, da so ti neredi le Nemcem v korist, da so voda na nemškutarški mlin, in družega nič! S kako radostjo pretiravajo nemški listi ter si pomagajo z lažjo: v „Zvezdi“ se je streljalo z revolverji, kmetje dero v mesto itd. Videti je, da je Nemcem žal, da ni kri tekla, in bi jim najbolj ugajal kak upor ali pa vojaški guverner v slovenskem našem mestu. Zatorej naj je vsak pozoren in previden, ter naj je prepričan, da se poti in trudi samo za nemško in nemškutarško stranko, če demonstrativno in brez vsake potrebe zliiva svoj srd nad ploščo, posvečeno mrtvemu Turjaškemu grofu!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 7. junija.

Desnica državnega zbora se še ni za gotovo odločila, ali bi v tem zasedanju zbor rešil carinsko novelo ali pa počakal do jeseni. Večina desniciarjev bi rada, da se ta stvar do jeseni odloži, vlada pa želi, da jo zbornica takoj reši.

Tukaj v mestnem parku graškem je pravi raj vseh upokojencev ne samo iz prostrane Avstrije, nego tudi iz inih držav evropskih. Kako se Vam ti izvoljeni „Fruges consumeres nati, zdaj na večer svojega žitja ondu grejejo na solnci, oziroma hlade v senci vonjavega rastlinstva, kakor baš letna doba nanese; kako Vam prekladajo s klopi na klop svoje stare, po različnih bojiših Martovih, Venerinih in Bachovih zrahljane in obkleštene kosti; kako mirno in malomarno Vam štejejo dneve od prvega do zadnjega vsakega meseca — ko bi Vi to videli, gospod urednik, obžalovali bi pač z menoj vred, da niste i Vi pri svojem rojstvu posegli namesto po nehvaležnem gosjem repu, po pristnem krvavem meču...!

Da boste vsaj prilično vedeli, koliko je teh izvoljencev, podajem Vam tukaj dvoje števil. Zdaj se nahaja v Gradci 900 umirovljenih častnikov, mej katerimi ni nič manje kakor 68 generalov. Potem je penzionistov iz c. kr. uradništva 1500. Kje pa so drugi umirovljenci, civilni in zasebni uradniki, vsakovrstni kapitalisti in rentirji? Lahko pač preračunite, kolikor ogromnega denarja se tukaj nako-

Ogersko vlado je spravila Janskega afera v silno veliko zadrego. Ko je prišel 2. t. m. Tisza na Dunaj, se je preveril, da so v višjih krogih jako nevoljni zaradi njegovega odgovora na interpelacijo o Janskega aferi. Mnogo si je moral prizadevati, da bi potolažil nevoljo, pa se mu je vendar le deloma posrečilo. Ostavil je Dunaj s prepričanjem, da bode moral kaj storiti, da dá zadoščenje skupnej vojski, katero so žalili Budopeštanski razsajalci, časniki, poslanci v ogerskeji zbornici z interpelacijami, še bolj pa on sam s svojim pristranskim odgovarjanjem na interpelacije. Kako zadoščenje bode dal Tisza vojski, se še sedaj ne ve. Vsekako je v jako kočljivem položaji. Paziti bo moral, da popravi, kar je zakrivil, tako, da se vendar ne bode preveč zameril Madjarom. Začetek je sicer že storjen. Kakor smo bili že omenili, je „Pester Lloyd“ jako netakno in razžaljivo bil napadel skupno vojsko, zlasti pa njenega poveljnika feldmaršala nadvojvode Albrehta. V petek je pa ta list objavil sledečo izjavo: „Oni del članka v sobotnem večernem listu „Pester Lloyd“ objavljenega, ki se bavi s Serajevsko napitnico Nj. c. in kr. visokosti gospoda nadvojvode Albrehta, zmatra se, kakor čujem, za razžaljenje tega člana dinastije in vojske. Priznavajoč se za pisatelja onega članka, obžalujem, da je dal povod takemu razlaganju. Da bi bil nameraval, žačiti dinastijo v tem odličnem članu, vojsko v njenem feldmaršalu in generalnem nadzorniku, ne bode nikdo mogel verjeti, kdor je pozorno opazoval moje skoro dvajsetletno vodstvo uredništva, in kar se tiče posebno Nj. c. kr. visokosti gospoda nadvojvode Albrehta, so mi Njegove visoke vojaške in človeške kreposti, zlasti Njegova humaniteta in blagosrčnost, preveč znane, da ne bi čislal Njegove osebe, kakor vsi, ki Ga poznajo. Dr. Makso Falk, glavni urednik Pester Lloyd“. Te izjave gotovo urednik ni objavil popolnem iz svojega nagiba, ampak na željo ministra Tisze samega. Pomenljivo je, kaj Dunajski židovski listi pišejo o tej izjavi. Napadajo znova Belcredyja govor v gospodski zbornici, češ, da je dal povod ogerskemu listu, da je žalil nadvojvodo. Nepristransko mislečemu se gnusi, da tako opravičujejo madjarskega žurnalista, kajti Belcredy-jev govor ni mogel biti nikak dovoljen uzrok za tak nekvalifikovan napad. Sedaj nastaja vprašanje, ali je s to izjavo cela stvar končana. Najbrže še ne. Tisza je bode najbrže pri prvi priložnosti v zbornici moral popolniti svoj odgovor s tem, da bode izrekel odločno grajo Budopeštanskim rogoviležem. V ostalem pa svojega odgovora ne bode popravljaj, ker bi se potem ne mogel več obdržati na krmilu. Njegov položaj se je precej omajal vsled tega, in morda čas ni več daleč, ko bode moral oditi, naj bode tudi na videz kaka druga stvar uzrok njegovej ostavki. Prejšnjega zaupanja gotovo ne bode več užival. Da se na želje Tisze več ne mislijo toliko ozirati, kaže pač to, da se je general Jansky s svojega dopusta nakrat vrnil v Pečuh in bode nekda takoj zopet stopil v aktivno službo. To je jako razburilo Madjare. Vsled tega so bili v Pešti že novi dijaški izgredi. Ogerska vlada bila je jako osupnena, ker Tiszi neso tega nič povedali na Dunaji.

Vnanje države.

Črnogorska vlada odposlala je nekda v Rim izrednega odposlanca, da bi sklenil z Vatikanom konkordat. Črnogora želi, da bi katoliški Črnogorci ne spadali pod nobeno avstrijsko škofijo. Zanje naj bi se osnovala posebna vladikovina v Baru.

Srbski kralj podelil je profesorju Pasteuru veliki križ reda sv. Save. — Stavbeni minister polkovnik Topalović odšel je na dopust. Namestoval ga bode minister vnanjih zadev Franasović.

Bolgarsko sobjanje snide se 14. t. m. To zasedanje bode jako burno. Opozicija, zlasti vzhodnorumelijska, bode hudo napadala vlado, ki je deželi nakopala toliko bed, ne da bi bila dosegla popolno zjedinjenje. Vladna stranka pa utegne kneza proglasiti za kralja, če tudi to sedaj ni prav verjetno.

piči in potroši, če Vam povem, da že zgolj vojaški umirovljenci „vlečejo na leto — poldrugi milijon goldinarjev pokojnine...!

Toda ostaviva te „neduhovito“ sestavljene statistične podatke ter se obrniva konečno k drugemu istotako Gradec označujočemu predmetu. In to so tukajšnji — ptiči. Prehodil sem v tem časi vendar še nekaj gozdov ter občudoval množico teh krilatih pevcev na Goriških Brdih in na Krškem polji, v Soški dolini in na Fruški gori; ali toli neštevilne množice ptičev — pevcev nisem videl vsa leta svojega potovanja, kakor tukaj v Gradci v jednom samem dnevu, kako Vam to žvrgoli, zvižga in prepeva od ranega jutra do poznega večera in zopet vso noč do zlatega jutranjega svita — to popisati je v mojem pisalniku premalo črnila! In ko bi videli, kako so Vam vsi ti krilatci pohljevni, krotki in pitomi, rekli bi pač, da ste dospeli v tisto deveto deželo Stritarjevo! Na stotine in stotine kosov, da ne govorim o drugih ptičih, pase se Vam tu po parkovih tratah in če le malo postojite, pri-skaklja Vam celo krdele teh snedokljuncev naproti in Vas gleda toli milo proseče, češ, kdaj mu vržete

V poslednjem slučaju bi Rusija posegla vmes in ne odjenjala bi prej, dokler ne izpodrine Battenberžana. — Vzlic ugodnim volitvam položaj vlade ni baš ugoden. Pravosodni minister Radoslavov je že dal svojo demisijo. — Pri volitvi v Kavaku v Vzhodni Rumeliji bil je jako hud boj mej Grki in Bolgari, kakih 30 oseb je ranjenih. Žandarmerija je le z veliko težavo zopet napravila red. — Črnogorca Peko Pavlovića so zaprli v Trnovem, njegov tovariš Bošnjak Usalac je pa ubežal. Kaj je temu uzrok, se ne ve.

Turčija ima jako veliko škodo od lanskih in letošnjih zmešnjav v orientu. Prisiljena je bila sklicati veliko vojske ter je vsled tega potrošila kakih 27 milijonov funtov šterlingov. Ker je bila vojska večkrat slabo preskrbljena, zlasti jej je po zimski manjkalo toplih stanovanj, je blizu 30.000 vojakov pomrlo ali pa zbolelo, nekaj izmed teh seveda je bilo ranjenih in ubitih. Ti dogodki so tedaj hudo pretresli Turčijo.

V Padovi se je te dni postavil spomenik Garibaldiju. To priložnost so porabili italijanski vseučiliščniki, da so priredili sovražne demonstracije proti Avstriji. Dijaki so šli z vseučiliško zastavo po mestu, katero so pa tako razvili, da se je videla le jedna rudeča progga. Prisedši pred vseučilišče prilepil je eden dijakov na zid oklic, ki hudo napada Avstrijo. Karabinjeri skušali so dijake razgnati in so res dva ranili, potem so pa morali bežati, da jih dijaki neso pobili. Potem je bilo še več izgrediv. Dijaki so sklicali po mestu: „evviva Oberdank, evviva Triente, evviva Tergeste itd.“ Kakor se govori, bodo vseučilišče zaprli, ko bi dijaki še dalje razsajali.

Kakor smo že povedali, je komisija francoske zbornice sklenila s 6 proti 5 glasom, da se imajo takoj iztirati vsi principi. Bonapartist d'Ornano je predlagal, da bi o iztiranju odločilo občno glasovanje. Njegov predlog je pa bil zavržen z 9 proti 2 glasoma. O sklepu zbornične komisije posvetoval se jih ministerski svet in sklenil, da vlada ne odstopi od svojega predloga, da se iztirajo le oni principi, ki se vedejo kakor pretendenti, kar se pa tiče družih princev, naj se pa da vladi pooblastilo, da jih bode smela iztirati, če se jej bode umestno zdelo. V zbornici bode o tem debata jako burna.

Nemški zvezni svet zavrgel je predlog, katerega je bil vsprejel državni zbor, da bi se poljščina pogojno dopustila kot sodnijski jezik. Zvezni svet neče tedaj Poljakom priznati nikake pravice. Nov dokaz nemškega nasilstva.

Domače stvari.

— (Presvetli cesar) podaril je za pravo zvonika v frančiškanskem samostanu v Brežicah 200 gld.

— († Ivan Dolinar.) V Trstu je včeraj dopoldne ob 10¹/₂ uri nagloma umrl gosp. Ivan Dolinar, urednik „Jurija s pušo“, član „Tržaškega Sokola“ v 46. letu svoje dobe. Pogreb bode jutri ob 6. uri zvečer od stanovanja Via Ferriera št. 323. Pokojni Dolinar kazal se je pri vseh prilikah iskrenega rodoljuba, bil delaven za vsako narodno podjetje ter odlikoval se s svojo odločnostjo in neustrašenostjo. Dasi ni dosegel visoke socijalne stopinje, bil je vendar na Primorskem mej našimi prvoboritelji in bil izredna agitatorska sila, ki se bode mnogokrat pogrešala. Lahka mu zemljica!

— (Poslednji trenutki Raiča Božidara.) Ko se je Raič pred šestimi tedni v Ljubljano pripeljal, bil je jako slab. Pozneje se mu je zdravje vsled izborne potrebe pri g. prof. Raiči začelo popravljati tako, da se je 18. maja že prvokrat peljal na sprehod. Pri tej priložnosti dal se je po

kako drobtinico, po katero, če je treba, vzleti Vam kar sam na dan! Potem pa človek žaluje po izgubljenem raj! . . .

Ad vocem Gradec — „najnemškeje mesto!“ No, ut nomen docet, nastalo je to mesto isto tako pod pragermanskimi rokami, kakor na primer — da ne pojdem daleč po vzgledu — Slovenji Gradec, Slov. Bistrica, in kar je več jednacih prvotnih nemških stavb na koleh! Ni čudo torej, da so polnokavni potomci teh Urtevtonov isto tako zagrizeni, kakor prebivalci v ravnokar navedenih Abderah. No, Nemcev imate zdaj res tukaj na izbero, ali, da bi se jim poznalo, da jih je rodil vse očaj Tevt, o tem ni dosti sledu na njihovih — slovanskih obrazih! Tu in tam naletite na pristen slovenski tip, da bi ga kar ogovorili: kam pa prijatelj Janez ali pa sestra Špeva? In če pogledate okrog po javnih napisih, pozdravlja Vas cel trop poštenih slovenskih imen izmed tistih soglasniških plotov In to vam je — „die deutscheste Stadt“?

O toli slavljani temeljitosti graških Urgermanov sem se prepričal baš sinoči pri koncertu v mestnem parku. Napihneni fantalini imeli so cele rokovati po gumbenih luknjah tistega prusaškega

prigovarjanji svojih prijateljev fotografovati, česar poprej nikdar ni hotel storiti. Odslej se je začel po malem sprehajati in je vsaki dan v jutro in zvečer bil jedno do dve uri v drevoredu pod Tivoli. Upati smo začeli, da bode toliko okreval, da se odpelje v kake kopeli in tam popolnem ozdravi. Vmes je večkrat trpel za vročino ter se mu je glavobol ponavljal. Pa sam je bil dobre volje in dobrega upanja, veseleč se prelepih Haloz, kamor je želel se čimprej odpeljati. Toda bolezen (Brightova ledvična bolezen) je le na videz bila pojemala in v soboto se je g. Raič zopet začel slabejega čutiti. Popoldne čital je „Ljubljanski Zvon“, zvečer pa je šel v drevored, kjer je nenavadno dolgo ostal, zvečer dolgo pri mizi sedel, in ker je čutil zaspanec, veselil se, da bode dobro spal. V nedeljo ob 1¹/₂ zjutraj pokliče svoje bratrance prof. Raiča, da naj meri toploto s termometrom. Bil je tačas jako nemiren in ni mogel ležati. Ustal je in se šel opravljal, da bi šel na sprehod, pa se je nazaj ulegel v posteljo, ker mu je medlo prihujalo. Premetaval se je nemirno v postelji rekoč: „Dobro me odeni“ in par minut glasno stokal. Na vprašanje Raičeve gospe, ki mu je sama ves čas z izborna skrbnostjo stregla: „Ali ga v prsih, ali v glavi boli“, odgovori: „Ne“ in kmalu je miren postal. Ker se je videla nevarnost, hitel je gospod prof. Raič po zdravnika, ob enem poslali so po gosp. župnika k oo. frančiškankom Mej tem Božidarja še jedenkrat ustane v postelji in ko ga Raičeva gospa vpraša ali mu je slabo, priklama. Pa ni mu bilo slabo, ampak dušilo ga je. Ko pa mu Raičeva gospa reče, naj se le uleže, da ga lože moči in drga, uleže se tudi resnično ter jame umirati. Ko se bratranec nekoliko minut pred 7. uro domov vrne, je že umiral, segnil nekaterikrat na prsi in glavo ter je v navzočnosti g. župnika o. Modica nekoliko minut pred 7. uro zjutraj mirno zaspal.

— (Vence na krsto Božidara Raiča) naročili so: Slovenski državni poslanci na Dunaji, Klub desnega centra, „Triglav“ v Gradci, M. Vošnjak, državni poslanec, „Slovensko pisateljsko društvo“, Ljubljanski mestni odborniki, dr. Ivan Tavčar, Lastništvo „Slovana“, Ljutomerski volilci, „Slovenski Narod“ in „Narodna Tiskarna“. „Matica Slovenska“ razobesila je na svojej hiši v Zvezdi veliko črno zastavo.

— (O neredih v Ljubljani) pišejo se v nemško-židovske liste tako kosmate laži, da se mora vsacemu poštemu človeku gnusiti. Sedaj se vsakdo lahko prepriča, koliko gre vere takim glasilom in njih zalagateljem. A tudi mej Nemci v Ljubljani širijo se razne podle laži, s katerimi bi radi očrnil nekatero odlične narodnjake. Dasi ima laž le kratke noge, bodemo te laži jutri dostojno osvetlili, narodnjake pa opozarjamo, naj pazijo, kdo trosi take laži in obrekovanja, da se potem dotičnik lahko pozove na odgovor.

— (Mestni magistrat Ljubljanski) izdal je včeraj naslednji razglas. Poslednja dva večera se je na trgu pred križevniško cerkvijo in po ulicah, ki tja drže, motil javni red in mir. Tega motenja miru ni bilo moči preprečiti zlasti zaradi velike množice radovednih ljudi, ki so tam okolu postajali in postopali. Tako zbiranje ljudi z jedne strani nehoté tistim, ki kalé mir, potuho daje in

modriža (plavi); godba pa je svirala „Tam za goro zvezda sveti“, „Mila lunica“ itd, katerim poutpouri so stari penzionisti, mej jimi marsikateri, ki nam je v Ljubljani motil volitve, pritrkovali s svojim brgljami takt! Vrli Gradčani so izvestno mislili, da so to napevi iz kake Verdijeve opere! O du biedere deutsche Gründlichkeit!

O tukajšnjih Slovencih bi Vam imel marsikaj poročati! Na primer, kje in kako sva se objemala in poljubovalo z iskrenim Solkanskim vitezom, kako se je v „Triglavu“ koval z jeklenimi govori grb častnega članstva mojstru-učitelju našega planinskega slavca; dalje, kako se nadobudna naša mladezen pripravlja za bodoče osvobojenje Slovanov v dvobojih s — pivnimi „vrčki“ in naposle kje in kakó „crème“ naše tukajšnje naselbine obsoja raznovrstne kozle, ki se streljajo po širni Sloveniji zlasti v njenem središču . . . Toda, kriz čez vse jednake tajnostj, da mi kdo ne očita, da se skrivam v senco tega ali onega imena!

In s tem se Vam priporočam do svidenja v — Vukovaru!

V Gradci, dne 2. junija 1886.

Prostoslav Kretanov.

pospešuje njih namero, z druge strani pa zelo odtežkoči in celo popolnem onemogoči delovanje javnih redarstvenih organov. Vsako tako zbiranje ljudi utegne postati nevarno javnemu miru in redu, tedaj ne sme trpeti se in bodi s tem izrečno prepovedano. Mestni magistrat pozivlja miroljubivo stanovništvo deželne stolice in je prosi, naj ga podpira pri izpolnjevanju težavnega in odgovornosti polnega mu naloga, naj se ogiblje vsakemu nabitranju ljudi pod milim nebom in naj sploh dela na to, da se mir in red vzdržita v javnem interesu. Hišnim gospodarjem je družino, obrtnikom pomočnike in učence ob večernih urah kolikor moči držati pri domu. Kdor se pri kakem zbiranju ljudi ne pokori pozivu javnih redarstvenih organov, da je iti narazen, zakrivi kaznjivo dejanje, katero je po §. 283. k. z. kaznovati z zaporom do meseca dnij. Proti tistim, ki kalé mir, bode gosposka postopala z vso postavno strogostjo. Župan Grasselli.

— (Ljubljanski „Sokol“) imel je preteklo soboto izreden občni zbor, katerega se je udeležilo 48 članov. Predsedoval je podstarosta gosp. Nolli, ki je zborovanje jako spretno vodil. Gosp. predsednik otvarja zbor, pozdravil je došle Sokole predstavil komisarja g. tajnika Zamido, ter omenja zadnjih neredov, opominjal člane, naj tudi v bodoče tako pravilno postopajo, kakor doslej, da se društvu ne bode ničesar očitati moglo. Ko je gospod predsednik imenoval gg. Gebo, Kuharja in Pelana skrutinatorji, vršila se je volitev. Oddalo se je 48 listkov. Izvoljeni so gg.: Valentinčič z 48 (starosta), Nolli z 42 (podstarosta), odborniki: Majer z 48, Mulaček s 46, Skale s 46, Kališnik s 45, Knific s 44, Jeločnik z 42, Armič s 36 glasovi. — Pri posamičnih nasvetih vsprejel se je soglasno in z živoklici predlog, da se g. prof. Stritarju povodom 10 letnice brzojavno čestita in da napravi „Sokol“ svoj prvi popoldanski izlet v Lavrico. — Volitev novega odbora sme se jako srečno imenovati in vsi člani pozdravili so jo z vidno radostjo.

— (Izlet pisateljskega društva v Dol) v četrtek 3. junija se je prav dobro obnesel in bode vsem udeležencem, katerih je bilo nad 60, ostal v prijetnem spominu. Na kolodvoru v Zalogu pozdravila je izletnike deputacija bralnega društva iz Dola ter so čakali vozovi. V Dolu pa ni le napis: Dobro došli! vabil v senčne prostore Levčeve gostilne, temveč se je društvo res dobro imelo pri izvrstni postrežbi. Opočivši se, ogledali smo si vrt v graščini g. Palmeta, ki nas je sam vodil in kazal njegove znamenitosti. Le prokmalu smo se morali ločiti iz prijaznega Dola, da smo še o pravem času dospeli v Zalog kamor smo se vozili na vozovih, pripravljenih od gg. Levca, Palmeta in Pevca. Izmed napitnic omeniti mi je nagovora g. J. Kersnika z Brda, ki je povabil pisateljsko društvo, da naj se udeleži pri odkritji spomeniške plošče slovenskemu pisatelju dr. Jakobu Zupanu. Plošča uzidala se bode na Zupanovi rojstni hiši v Prevojah ter odkrila začetkom meseca julija. Dan in program slavnosti bode pravočasno naznanil odbor pisateljskega društva.

— (Iz Metlike) 6. junija. Ustanovitev podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za Metliški okraj s sedežem v Metliki je c. kr. ministerstvo za notranje zadeve dovolilo.

— (V Seleh) ustanovila se je podružnica družbe sv. Cirila in Metoda. Pravila je ministerstvo notranjih zadev že potrdilo.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Gradec 7. junija. Na neizrečivim gu-bitkom slovenskoga naroda plaču

Hrvati v Gracu.

Dobrihovice v Českej 6. junija. Globoko užaljen o smrti najiskrenejšega rodoljuba in najnaudušenejšega Slovana Božidara Raiča kličem: Slava njegovemu spominu!

Ivan Hribar.

Dunaj 6. junija. Sinočnja Stritarjeva slavnost nepričakovano sijajna in praznična. udeležba premnogobrojna. Stritar navzočen s svojo gospo in sinom. Občinstvo odbrano z mnogimi slovanskimi dostojanstveniki. Izmed državnih poslancev deset českih z dr. Riegrom na čelu, šest poljskih z grofom Dzieduszyckim, jeden maloruski, hrvatski, osem slovenskih. Vsa slovanska dijaška društva. Program v vseh točkah izborna zvrševan, tako v govorih dra.

Murka in slavnostnem govoru drda. Majarona, ki je Stritarja kazal zmagovalca, pričetnika nove književne dobe, uzor neizkaljene narodnosti, domovinske ljubezni, kulturne delavnosti njegov slovanski program bratoljubja in ljudo-ljubja in končal z zahvalo mladine. Gospica Šumanova, operni pevec Weiglein, zbori s solisti Mlčochom in Floršičem, čveterospjev, tamburaši očarovali navdušeno občinstvo. Boris Miran večkrat do solz ganen. Pred zadnjo točko je ustal in govoril divno pesen „Rojakom“, zloženo za večer. Več sto izvodov jo je dal razdeliti veselo presenečenemu poslušalstvu v spomin. V zabavnem delu govorili poljski poslanci Dzieduszycki, vitez Sawczyuski, česki prof. Kaizl, maloruski Ochrimowicz, slovenski prof. Šuklje. Slavnost trajala do 3. ure po polnoči. Telegramov do osemdeset. Oprostila se s pismi mej drugimi rektor Zhishman in grof Coronini. Moralčen uspeh te slavnosti velik za slovenstvo.

Celje 7. junija. Danes še le vsprejeli razglas okrajnega glavarstva z dne 26. majnika, da obrok za reklamacije veleposestnikov glede volitve okrajnega zastopa poteče 9. junija. Zapisniki pomankljivi. Pozor!

Budimpešta 7. junija. Včeraj zvečer poskušale so se zopet demonstracije proti generalu Jankemu. Policija povsod zabranila zbiranje na ulici. Vojaki so deloma zastavili ulice. Več ranjenih, veliko oken pri prodajalnicah razbitih, 31 oseb so zaprli.

Budimpešta 6. junija. Včeraj zvečer ob 8. uri zbralo se je 200 do 300 mladih ljudi pred uredništvom „Pester Lloyd“ in demonstriralo zaradi znane izjave v predvečrajšnjem večernem listu. Vse trajalo le kratko, ker je policija hitro prišla in razsajalce razgnala. Ulice, kjer je uredništvo, vojaki ostro stražijo.

Pariz 7. junija. Princ Napoleon kot glavar obitelji Napoleonidov protestuje v pismu do poslancev proti iztiranju. Posledica iztiranja bo deproskripcija državljanov in groza državljanske vojne.

Dunajska borza

dné 7. junija t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	85	gld.	80	kr.
Srebrna renta	85	—	85	—
Zlata renta	117	—	—	—
5% marcna renta	102	—	—	—
Akcije narodne banke	885	—	—	—
Kreditne akcije	282	—	40	—
London	106	—	35	—
Srebro	—	—	—	—
Napol.	10	—	01	—
C. kr. cekini	5	—	94	—
Nemške marke	62	—	—	—
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	130	—
Državne srečke iz l. 1864	100	gld.	168	—
Ogrska zlata renta 4%	106	—	25	—
Ogrska papirna renta 5%	95	—	20	—
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	105	—	20	—
Dunava r. g. srečke 5%	100	gld.	117	—
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	125	—	90	—
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	120	—	—	—
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	98	—	75	—
Kreditne srečke	100	gld.	176	—
Rudolfove srečke	10	—	50	—
Akcije anglo-avstr. banke	120	—	116	—
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	205	—	25	—

Prežalostnim srcem naznanjam v svojem in v imenu vse druge rodbine vsem prijateljem, znanem in rodoljubom, da je včeraj ob 7. uri zaran po dolgi boleznini previden svetstvi mirno v Gospodu zaspal v 60. letu svoje dobe predragi mi bratrance čest. gospod

RAIĆ BOŽIDAR,

župnik pri sv. Barbari v Halozah, državni in deželni poslanec, ustanovnik in odbornik „Matice Slovenske“, ustanovnik „Narodnega Doma“ v Ptuj, odbornik okrajnega zastopa in člen okrajnega šolskega sveta ptujskega, čestni člen več narodnih društev in občin, člen mnogih narodnih društev itd. itd.

Pogreb bo de jutri 8. t. m. ob 1/6. zvečer s Tržaške ceste št. 5.
Sv. zadržnice služile se bodo pri č. o. frančiškanih v četrtek 10. t. m. ob 9. uri predpoludnem.

V Ljubljani, 7. junija 1886.

Raić Anton,
c. kr. profesor.

(415)

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze srčnega sočutja mej dolgo boleznijo in ob smrti naše ljubljene, nepozabljive soproge, oziroma matere, gospe

ANTONIJE POŽAR, ROJ. NAMRE,

nadučiteljeve soproge,

za mnogobrojno udeležitev pri pogrebu, za mnogo darovanih lepih vencev, posebno od g. Val. Krišperja, tovarniškega posestnika, g. L. Mikuš-a družine iz Ljubljane in gospe Vilhelmine Kuralt, sodniškega pristava soproge, kakor tudi gospem Hermini Kučera in Zinutti in gospodični Andoljšek, učiteljici; gospodom duhovnom Radeškim in Loškim, dalje tudi gg. pevkom, ki so tako milo pele pred hišo žalosti in na mirodvoru, izrekamo najiskrenejšo zahvalo.

Radeče, 5. junija 1886. (414)

Anton Požar, nadučitelj, soprog. Miroslava Požar, hči. Pavla Namre, sestra.

V našem založništvu je izšla in se dobiva po vseh knjigo tržnicah knjižica:

Umetno ribarstvo.

Spisal

Ivan Franke.

3 3/4 pde v 8° s podobami. Mehko vezana stane 50 kr

Krasna domovina naša s svojimi potoki, rekami in jezeri je za umno ribarstvo tako ugodna ustvarjena, kakor ne kmalu kaku druga dežela. Sredstva in pota, kako isto pri nas urediti in upravljalati, podaje čislani gospod pisatelj na jako umeven način v gornji omenjeni knjižici. Le-ta bo de vsakemu, ki ima srce in skrb za povzdigo narodnega blagostanja, dobro došlo sredstvo, da se o tem predmetu pouči. Priporočujemo torej knjižico osebito veličestiti duhovščini, učiteljem in semijskim posestnikom, ker sva verjena, da jo bodo z velikim zanimanjem prebrali ter iz nje črpali gotovo lepo korist.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica

v Ljubljani na Kongresnem trgu.

(355—3)

Išče se

Andrej Andrejašič iz Podgorij v koperskem okraju, da bi podedoval dedščino umrlih sorodnikov, (411—2)

Pojasnila da Josip Paullé, pošta Cernikal.

„Kako sem se jaz likal.“

Povest slovenskega trpina v poduk in zabavo. Sestavlil in spisal J. Alčovec. 35 pol v osmerki. Dobiva se za znizano ceno 1 gld. izvod, po pošti 10 kr. več, samo pri Antonu Obrezi, ključarske ulice št. 3, III. nadstr.

„Ne v Ameriko!“

Povest Slovincem v poduk, od istega pisatelja za znizano ceno 60 kr., po pošti 5 kr. več. (231—10)

Moko

iz najboljše banaške pšenice po najnižjih cenah prodaja na drobno

prvi umetelni mlin v Domžalah v Ljubljani, Slonove ulice št. 50.

(395—5) Guardia.

Zaloga na debelo

pri Josipu Kušarji v Ljubljani,

Vegove ulice št. 6.

Za mnogobrojna naročila se uljudno prosi.

Brnsko blago

za elegantno

poletno obleko

v odrezkih po 3-10 metra, to je 4 Dunajske vatle, vsak odrezek

po samo gld. 4.80 iz jako fine
po samo gld. 7.— iz velefine
po samo gld. 10.50 iz najfinejše

ovčje volne,

ravno tako grebenasto sukno in blago za ogrtače razpošilja proti postnemu povzetju dobro znana zaloga sukna

SIEGEL-IMHOF v BRNU.

Izjava. Vsak odrezek je 3-10 metra dolg in 136 cm. širok, to je popolnem zadosti za celo moško obleko.

Znana solidnost in zmognost gornje tvrde je jamstvo, da se bo de poslalo najbolje blago prav po izbranem uzorci.

Ker mnogo sleparskih tvrdk slopari s tem, da trdi, da prodaja „Brnsko blago“, pošlje zgornja zaloga uzorce zastoj in franko. (204—11)

Kisla voda, kopališče Radence

s svojo jako obilo „natro-lithion-kislino“. Garodovi poskusi so dokazali, da je ogljeno-kisli „Lithion“ pri ogljenokisljaku, protinu najboljše in najgotovejše zdravilo.

Vsled obilnega ogljenokisljaka, natrona, lithiona je radvanska kisljaka voda kot specifikum pri: protinu, kamnji v želodeci, mehurji, ledvicah, zlati žili, bramo-rieci, brahoru, zlatenici, želočnih boleznih, kataru. Kopejli, stanovanja, restavracija cen.

Zaloga: F. Plautz v Ljubljani, P. Solinger via gepa v Trstu, A. Mazzoli v Gorici, v Celji in Mariboru v vsaki spec. trgovini.

64 krat odlikovano v 40 letih svojega obstanka

Na celej zemlji se prodaja v 27.000 prodajalnicah.

Spati nesem mogel — Vaša Ivana Hoffa sladna zdravilna čokolada mi je povrnila spanje in slast do jedij. — Profesor Anton Lorenz v Petrinji, 3. februarja 1886.

IVAN HOFF,

Berlin in Dunaj,

izumitelj sladnih izdelkov, c. kr. dvorni založnik, skoro vseh evropskih suverenov, c. kr. syetnik itd., Dunaj, Graben, Bräunerstrasse 8.

Zdravstveno poročilo in zahvala redke vrste izumitelju originalnih zdravilnih in redilnih izdelkov iz sladnega izvlečka.

Sijajni zdravilni uspehi Ivana Hoff-a sladnega zdravilnega piva pri prsnih boleznih, zadušljivem zaslanji želodca in prslih.

Bruck na Muri, 5. aprila 1886.

Vaše blagorodje! Jako me veseli, da morem vam naznanjati, da je Ivana Hoffa sladno pivo jako dobro uplivalo na zdravje moje soproge, in prosim pošljite mi zopet 12 steklenic Ivana Hoffa sladnega piva, 1 kilo sladne zdravilne čokolade 1 možnja bombonov iz sladnega izvlečka po poštnem povzetju. Z velespoštovanjem Matija Krenn, Bruck na Muri.

Hotel Semmering, vila Wiesenburg, 19. aprila 1886.

Vaše blagorodje! Ko mi je po prvej pošiljavi odličnega Ivana Hoffa koncentrovanega sladnega izvlečka že mnogo bolje v vratu in na prslih, prosim pošljite mi še 7 steklenic, koncentrovanega sladnega izvlečka in 1 možnja bombonov za prsi po poštnem povzetju, Ivana Böckmann, hotel Semmering vila Wiesenburg.

„Pri zastaranih boleznih želodca“.

V Gradci, 26. marca 1886

V. B. Moja soproga je 2 leti boleha za slabim želodcem, in rabila je že vsa sredstva brez uspeha. Ko je začela piti Ivana Hoffa sladno zdravilno pivo, se jej je vidno zboljšalo. Prosim tedaj, pošljite mi še 30 steklenic. Z velespoštovanjem Ivan Nevald, Albertstase 21.

„Pri kašlju, slabem želodeci, in pomanjkanji slasti do jedij“

Zell am See, 5. aprila 1886.

V. B. Prosim pošljite mi 12 steklenic Ivana Hoffa koncentrovanega sladnega izvlečka. Ta izdelek je tu že mnogim pomagal ne le pri kašlju, ampak tudi pri slabem želodeci in pomanjkanji slasti do jedij. S spoštovanjem J. Kastner.

Visoki izreki cesarjev in kraljev.

Njega veličastvo cesar avstrijski Fran Josip I. je dekoriral najvišjelastnoročno izdelovalca sladnega izvlečka z besedami: „Veseli me, odlikovati moža, kakeršen ste Vi“. Njega veličastvo kralj pruski Fr. Viljem IV.: „Vaše lepo pivo za želodec mi je dobro delo“. Njega veličastvo kralj saksonski Albert: „Vaš sladni izvleček je dobro del moje mater“. Njega veličastvo kralj danski Christian: „Z veseljem sem se pripravil o zdravljenem učinku Vašega sladnega izvlečka na Meni, članih Moje robine in več znanih.“

Cene na Dunaji: Sladno zdravilno pivo (z zabojem in steklenicami): 13 steklenic gld. 7-32, 28 steklenic gld. 14-60, 58 steklenic gld. 29-10. — Koncentrovani sladni izvleček 1 stekleničica gld. 1-12, 1/2 stekleničice 70 kr. — Sladna čokolada 1 kilo I. gld. 2-40, II. gld. 1-60. — Prsni sladni bomboni v možnjčkih a 60 kr., 30 kr. in 15 kr. — Spod 2 gld. se nič ne pošlje.

Glavna zaloga v Ljubljani: Peter Lassnik. V Kranji: Fran Dolenc; V Gorici: G. Cristofolletti, c. kr. dvorna lekarna; V Kočevju: Edvard Hofmann; V Krškem: R. Engelsperger; V Idriji: Jos. Wario, leker; V Loži: M. Prezely; V Rudolfovem: Dom. Rizzoli, lekarna; V Zagrebu: Salvatorjeva lekarna, nadbiskupska lekarna, lekarna, usmiljenih bratov; Celje: Kupferschmidt, Marek, lekarja, J. Matič; V Karlovc: Fr. pl. Sest lekar; V Mariboru: F. P. Holasek; V Ptuj: J. Kasimir; V Pulji: G. B. Wassermann; V Trstu: F. S. Prinz via Aquedotto, Foraboschi, Serravallo, Zanetti, lekarji; G. Cillia, droguerist; V Zadru: Chr. Mozocco; V Celovci: W. Thurnwald, lekar.

Previdnost pri kupovanju.

Extractum Malti Johann Hoffii

dobiva se v vseh lekarnah in v večjih prodajalnicah; zahteva naj se le z varstveno znamko (podoba in podpis izumitelja).

Priljubljano skoro od vseh evropskih, kraljevih, knež. in princ. zasobnih zdravnikov.

Slednji dan nova odzavljenja v vseh časopisih. V 40 letih nad 1 milj. zdrav. uspehov.